

Utkast till lagrådsremiss ”Elektronisk övervakning – ett verktyg för socialtjänsten till skydd för barn och unga”

Tidningsutgivarna (TU) har getts tillfälle att yttra sig över rubricerat utkast till lagrådsremiss och får lämna följande synpunkter.

I utkastet föreslås bestämmelser om elektronisk övervakning av barn och unga som meddelats föreskrifter om skyldighet att mellan vissa tider uppehålla sig i bostaden eller annan anvisad plats. Bestämmelserna ska tas in i en ny lag om insatser och särskilda föreskrifter till vårdnadshavare, barn och unga när samtycke saknas.

TU har tidigare yttrat sig över den till lagrådsremissen bakomliggande departementspromemorian (Ds 2024:30) och begränsar även denna gång vårt yttrande till de förslag som handlar om offentlighet, sekretess och meddelarfrihet.

Offentlighet och sekretess

I utkastet anges att ett tillägg kommer att göras – i ett annat lagstiftningsärende - i bestämmelsen i 26 kap 1 § offentlighets- och sekretesslagen (OSL) om socialtjänstsekretess. Tillägget kommer innebära att verksamhet enligt den nya lagen ska anses utgöra ”socialtjänst” vid tillämpningen av OSL. Effekten blir därmed att socialtjänstsekretessen enligt 26 kap 1 § OSL per automatik kommer att omfatta även mål och ärenden om elektronisk övervakning enligt den nya lagen.

Det kan lagtekniskt framstå som en smidig lösning. Bestämmelsen i 26 kap. 1 § OSL har dock ett omvänt skaderekvisit, dvs en presumtion för sekretess. Enligt TU:s mening är insynsintresset betydande i mål och ärenden om elektronisk övervakning. TU efterlyste i sitt yttrande över departementspromemorian därför en motiverad förklaring till varför uppgifterna i dessa fall ska omfattas av sekretess.

I utkastet till lagrådsremiss anges nu kort att det omvända skaderekvisitet utgör ”en rimlig avvägning”. På vilket sätt detta skulle vara fallet framgår inte. TU upprepar mot den bakgrunden behovet av en närmare motivering.

Till skillnad från ovan nämnda uppgifter i *mål och ärenden* om elektronisk övervakning, så föreslås i utkastet att uppgifter i *beslut* om elektronisk övervakning inte ska omfattas av socialtjänstsekretess genom ett undantag i 26 kap. 7 § p. 6, OSL.

TU delar här utkastets bedömning att det är av stor vikt att allmänheten ges möjlighet att bevaka hur regelverket om elektronisk övervakning av barn och unga tillämpas och tillstyrker förslaget.

Meddelarfriheten

Enligt 26 kap. 15 §, andra stycket OSL gäller inte meddelarfrihet för uppgifter där socialtjänstsekretess gäller enligt 1 §. En följd av detta blir att meddelarfrihet inte heller kommer att gälla för uppgifter om elektronisk övervakning.

Från bestämmelsen i 26 kap. 15 §, andra stycket OSL görs i vissa fall undantag i fråga om verkställighet av beslut. Även i utkastet föreslås ett sådant undantag, d v s att meddelarfrihet ska gälla i fråga om uppgifter om verkställighet av beslut om elektronisk övervakning enligt den nya lagen.

TU tillstyrker det förslaget i sig. Det är, som anges i utkastet, angeläget att det finns möjlighet att kontakta medierna om missförhållanden vid verkställighet av elektronisk övervakning.

Undantaget gäller dock endast verkställighet. I utkastet refereras uttalanden i förarbetena till OSL (prop. 1979/80:2 del A s 112) där det betonades att meddelarfrihet oftast bör gälla för uppgifter som hänför sig till myndighetsutövning. Enligt TU:s mening är det angeläget att meddelarfrihet inte bara gäller i fråga om den myndighetsutövning som avser verkställighet av elektronisk övervakning utan också i övrigt. TU förordar därför att meddelarfriheten även i övrigt ska gälla framför den sekretess som följer av den nya lagen.

Stockholm den 18 mars 2026

Johan Taubert
VD

Per Hultengård
Jurist